

HERMAN LIMPENS, DE 'MOTOR' VAN HET VLEERMUIS ATLAS PROJECT

Maurice La Haye

In maart is de Atlas van de Nederlandse Vleermuizen gepresenteerd aan het publiek, het resultaat van vele uren (nachtelijk) veldwerk en doorzettingsvermogen. De spil van het atlasproject was Herman Limpens. Hij benadrukt dat het niet 'zijn' atlas is geworden, maar dat het vooral de atlas is van de vele (veld)medewerkers die bij nacht en ontij op pad zijn geweest. Met veel enthousiasme heeft Herman, die inmiddels in Duitsland met zijn vleermuiswerk is doorgegaan, zich ingezet voor het Vleermuis Atlas Project. Voldaan kan er teruggekeken worden op een soms zeer drukke periode.

Herman Limpens voelde zich vooral een manager, als coördinator van het Vleermuis Atlas Projekt. Foto Wim Bongers

Hoe ben je in het vleermuisenwerk verzeild geraakt?

In eerste instantie hadden vleermuizen niet mijn speciale belangstelling, ik was veel meer een geluidjesfreak. Pas tijdens mijn studie aan de Landbouwniversiteit in Wageningen ben ik in aanraking gekomen met vleermuizen en de toenmalige problematiek rond de echolocatie.

Het determineren van vleermuizen aan de hand van geluid gold tijden lang als te moeilijk, totdat ik vernam dat Ingmar Ahlén in Zweden veel onderzoek aan vleermuizen deed. Ik heb toen een brief naar Zweden gestuurd en was eigenlijk onmiddellijk welkom. Na aankomst in Zweden zijn we toen gelijk het veld in gedoken.

Wim Bongers, die docent was van de vakgroep Natuurbeheer in Wageningen, heeft mij toen geweldig gesteund en gestimuleerd. Dankzij hem ben ik behouden gebleven voor het vleermuisenwerk. Na terugkomst uit Zweden kon ik kiezen: of een onderzoek naar boomkruisers gaan doen bij Sim Broekhuizen of een echolocatie-onderzoek. Het is het laatste geworden...

Het atlasproject moest toen nog volledig van de grond komen.

De eerste subsidie voor het Vleermuis Atlas Project is pas in 1987 toegekend, daarvoor

'Statiefoto' van de crème de la crème van 'vleermuizend-Nederland', ter gelegenheid van de 6e European Bat Research Conference, in Evora, Portugal, 1993. Liggend: Hans Hollander. Eerste rij v.l.n.r.: Ludy Verheggen, Hans Huitema, Kees Kapteyn, Peter Lina, Wim Bongers, Zomer Bruijn, Herman Limpens en Ben Verboom. Foto Wim Bongers

waren er al enige proefprojecten geweest om de haalbaarheid te bestuderen. Toen uit de gehouden voorstudies bleek dat de mogelijkheden er waren, is het project gaan lopen.

In het begin was het enorm pionieren, van een soort als de franjestaart die regelmatig werd aangetroffen bij wintertellingen, kon 's zomers geen spoor teruggevonden worden. Het was kortom in het begin één groot avontuur, waarvan we niet wisten hoe het zou uitpakken.

In het begin zochten we uiteraard de gebieden op waarvan we wisten dat er veel vleermuizen zaten. Pas later zijn we ook andere gebieden gaan bezoeken waarvoor de verwachtingen veel lager waren. Maar ook deze 'mindere' gebieden bleken verrassingen in petto te hebben en vaak rijker aan vleermuizen te zijn dan we in eerste instantie dachten.

Bestaat je werk in Duitsland ook uit het coördineren van een 'Vleermuis Atlas Project'?

In Duitsland is een goed opgezet netwerk van mensen die naar vleermuizen kijken, maar het inzetten van batdetectoren bevindt zich nog in een zeer pril stadium. De houding ten opzichte van de batdetector is nog erg sceptisch, alle vooroordelen omtrent het gebruik ervan zijn nog aanwezig. Ik ben aangetrokken om te laten zien wat de mogelijkheden van de batdetector zijn en op een rij te zetten wat er gedaan moet worden als er daadwerkelijk een atlasproject van de grond zou komen. Het coördineren van een eventueel project is niet mijn taak, en daar heb ik de energie momenteel ook niet voor. Als coördinator van een atlasproject moet je de hele tijd voor iedereen beschikbaar zijn en achter iedereen aanbellen.

Het motiveren van personen is een belangrijke taak. Je kan wel afspreken dat je die en die avond in oktober op pad gaat, maar ze gaan pas als je ze persoonlijk opbelt. Een heleboel van die energie heb ik in het atlasproject gestopt en die is nu op. Het coördineren van een atlasproject is een soort management-job. Het frusterende daarbij is dat je tegen allerlei leuke en mooie ideeën aanloopt en dat je daar dan niets mee kan doen.

Kom je zelf nog wel in het veld?

De laatste jaren weer wel, ik doe vooral veel workshops, op allerlei plekken in Duitsland. Drie, vier dagen per week. Op een didactisch/pedagogisch verantwoorde manier proberen we de deelnemers van zo'n workshop te scholen. Mijn ervaringen uit Nederland gebruik ik daarbij volop.

Herman in actie, in een kruipgat in een mergel-groeve in Zuid-Limburg, januari 1991.
Foto Dick Klees

Helaas heb je een baan nodig om te kunnen leven en word ik zo nu en dan 'gedwongen' werk te verrichten voor bijvoorbeeld MER-procedures, terwijl dat eigenlijk niet het soort werk is dat ik zou willen doen. Liever blijf ik op een wat algemener niveau. Daarnaast is het werk aan de Nederlandse atlas, ondanks mijn vertrek naar Duitsland, gewoon doorgegaan. Per week was ik toch gauw nog zo'n 16 tot 20 uur met de atlas bezig.

Als ik je zo hoor dan ben je letterlijk dag en nacht met vleermuizen en de atlas bezig geweest. Heb je nog wel tijd voor andere hobby's?

Tja, het is natuurlijk niet goed als je hobby je werk wordt, maar het vleermuizenwerk is ontzettend leuk. Een tijd lang heb ik mijn andere hobby, saxofoon spelen, verwaarloosd. Daar ben ik de afgelopen tijd niet aan toegekomen. De bedoeling is daar weer een vaste avond in de week voor vrij te maken.

De week van de aanbidding van de atlas, die je hier in Nederland doorbracht, was een rustige week?

Nou nee, er waren persberichten die deur uit gedaan, zodat ik twee dagen bezig ben

geweest om iedereen van radio, televisie en kranten te woord te staan. Publiciteit is heel belangrijk voor de verkoop van de atlas, hoewel de inhoud zo goed is dat hij toch wel goed verkocht zal gaan worden...

Maar zo'n atlas is eigenlijk meer een begin. Om vleermuizen te kunnen beschermen moet je eerst de verspreiding en de ecologie van een soort kennen. De volgende stap is dan om de maatregelen te nemen ter bescherming van soorten en te kijken of deze effect hebben. Daar heb je weer andere mensen voor nodig dan het huidige waarnemersnetwerk.

Hoe staan je vrouw en kinderen tegenover het 'vleermuizenwerk'?

Ik heb mijn vrouw leren kennen toen ik al volop met vleermuizen bezig was. Soms mag het van haar wel wat minder, maar over het algemeen staat ze er positief tegenover. Mijn kinderen gaan tegenwoordig regelmatig mee het veld in.

Dus je bent eigenlijk alleen maar bezig met 'vleermuizen, vleermuizen, vleermuizen.....'?

Daar komt het wel op neer, maar toch hoop ik er nog lang mee door te mogen gaan!

